
Saksbehandler: Frode Fossbakken
Arkivsaksnr.: 20/1446

Arkiv: G00

AKSON - HELHETLIG SAMHANDLING OG FELLES KOMMUNAL JOURNAL INTENSJONSERKLÆRING FOR ØYER KOMMUNE

Vedlegg:

Erklæring fra Øyer kommune til signering

Akson: Helhetlig samhandling og felles kommunal journalløsning - Sammendrag,
Direktoratet for eHelse april 2020

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Sentralt styringsdokument – Akson: Helhetlig samhandling og felles kommunal
journalløsning – Hovedrapport, Direktoratet for eHelse mars 2020 (IE-1056)

KS – ofte stilte spørsmål om Akson;

<https://www.ks.no/fagomrader/digitalisering/utviklingsprosjekter/akson/ofte-stilte-sporsmal-om-akson/>

Sammendrag:

Kommunedirektøren ber i denne saken kommunestyret om å vedta intensjonserklæring om støtte og deltakelse i det videre arbeidet med Akson. Intensjonserklæringen innebærer ingen kjøpsforpliktelse eller andre økonomiske forpliktelser, men gir Øyer kommune muligheten til å delta og påvirke den videre prosessen.

Utfordringen med felles journal for kommunens innbyggere er viktig for å ivareta innbyggernes helsefaglige rettigheter og god, samordnet oppfølging av innbyggernes helsetilbud. Dette vil igjen gi bedre grunnlag for innbyggernes egen oversikt og medvirkning i en digital helsehverdag. Forventet gevinst av et felles journalsystem ligger innenfor tidsbruk, samt reduksjon av uønskede hendelser.

Saksutredning:

Formål og bakgrunn

Akson skal bidra til målet om en effektiv og bærekraftig helse- og omsorgstjeneste som er helhetlig og koordinert, bidrar til god samhandling mellom aktørene og samhandling med andre kommunale og statlige tjenester helsetjenesten samarbeider med. Pasientens og brukerens behov og ønsker skal stå i sentrum. Akson skal bidra til at helsepersonell har enkel og sikker tilgang til pasientinformasjon, innbyggere skal ha tilgang på digitale tjenester, og data skal gjøres bedre tilgjengelig for kvalitetsforbedring, helseovervåking, styring og forskning.

Tiltaket Akson skal etablere en felles journalløsning for kommunale helse- og omsorgstjenester og nasjonale løsninger for bedre digital samhandling mellom alle virksomheter som yter helsetjenester og de som disse samhandler med.

Om intensjonserklæringen

Undertegning av denne intensjonserklæringen er et uttrykk for Øyer kommunes støtte til og intensjon om deltakelse i det videre arbeidet med tiltaket Akson. Signering innebærer ikke noen kjøpsforpliktelse eller annen økonomisk forpliktelse for Øyer kommune. Se videre beskrivelse av tiltaket i vedlagt oppsummering av hovedpunktene fra styringsdokumentet.

Forutsetninger for det videre arbeidet

Statens videre tilrettelegging for og bidrag til Akson forutsetter intensjonserklæringer fra kommuner som representerer minst halvparten av befolkningen utenfor helseregion Midt-Norge. Videre statlig arbeid med tilrettelegging for Akson fra 2021 forutsetter også vedtak i regjeringen og Stortinget.

Det gjenstår fremdeles viktig arbeid og avklaringer i 2020 som staten vil bidra med å utrede i samarbeid med KS/ kommunal sektor. Utredningen omfatter bl.a. å avklare kommunenes organisering av eierskap, finansieringsmodeller mellom kommuner som går i front og de kommuner som kommer etter, aksjonæravtaler og oppkapitalisering av selskapet. I tillegg skal utredningen tydeliggjøre ansvars- og kostnadsfordelingen samt felles styringsmekanismer i tiltaket som helhet. Dette inkluderer avtaler, finansiering og avhengigheter mellom virksomheten for Akson samhandling og Akson journal.

Staten skal med utgangspunkt i det sentrale styringsdokumentet og i samarbeid med sektoren også utarbeide et veikart for nasjonal e-helseportefølje, hvor sammenheng og avhengigheter synliggjøres.

Det legges til grunn at Akson-tiltaket som helhet skal realiseres gjennom to programmer, herunder Akson journal og Akson samhandling, i hver sin virksomhet. Tiltaket er et systematisk og langsiktig utviklingsarbeid som skal utvikles og lanseres stegvis. Tiltaket skal være basert på åpne og fleksible løsninger.

Det legges til grunn at programeierskapet til felles journalløsning legges til ett selskap, her benevnt som "Selskapet Akson journal". Selskapet vil ha kommunalt majoritetseierskap. Staten ved Helse- og omsorgsdepartementet er villig til å gå inn på eiersiden i et aksjeselskap med en minoritetspost som ikke gir negativ kontroll, dersom kommunene ønsker det. Det vil si at statens eierandel skal være mindre enn 34 %. "Selskapet Akson journal" vil anskaffe, drifte, forvalte og videreutvikle løsning(er) for felles kommunal journal.

Det legges til grunn at staten finansierer kostnader til program- og myndighetsoppgaver knyttet til investeringer i felles kommunal journal. Det legges videre til grunn at kommunene som tar løsningen i bruk betaler sin del av investeringen og påfølgende drift og forvaltningskostnader. Videre legges det til grunn at staten finansierer investeringskostnadene til steg 1 i utvikling av helhetlig samhandling. Kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold dekkes av de aktørene som tar løsningene i bruk. Det legges videre til grunn at staten vil bidra med ressurser og kompetanse ved senere forberedelse til og etablering av "Selskapet Akson journal".

Styringsmodellen som skal etableres for både tiltaket som helhet og "Selskapet Akson journal" vil sikre kommunal sektor innflytelse på helheten, og sammenslutningen av deltagende kommuner bestemmende innflytelse i "Selskapet Akson journal". Selskapsformen kan bli endret avhengig av utviklingen i eiermodellen. En statlig eierpost forutsetter aksjeselskap som selskapsform.

Direktoratet for e-helse har gjennomført en samfunnsøkonomisk analyse av tiltaket Akson som viser at tiltaket er lønnsomt som helhet. Analysen viser at det potensielt er store gevinster å hente for kommunene på blant annet to områder:

- Redusert tidsbruk på informasjonsinnhenting, dokumentering og samhandling for helsepersonell
- Unngåtte kostnader i helse- og omsorgstjenesten som følge av færre uønskede hendelser

Ved innføring av felles kommunal journalløsning vil det være den enkelte kommunes ansvar å identifisere, realisere, følge opp og nyttiggjøre seg av gevinster fra Akson. I dette ligger at kommunene selv må ta stilling til hvilke gevinster man ønsker å oppnå med Akson, hvordan gevinstene kan måles og hvordan kommunen vil nyttiggjøre seg av gevinstene når de er realisert. Selv om ansvaret ligger hos kommunene vil Programmet Akson journal bistå med verktøy, veiledning og støtte i innføring og gevinstarbeid før, under og etter implementering av løsningen.

Om organisering av arbeidet i 2020

Et utvalg kommuner vil sammen med KS inngå i det videre arbeidet i 2020 med å avklare rammebetingelser og premisser for styring, organisering, finansiering og ansvarsdeling av Akson som helhet. Formålet med arbeidet er å:

1. avklare kommunal organisering som understøtter effektive prosesser og sikrer god medvirkning samtidig som kompleksitet og risiko gjøres håndterbart over tid
2. starte arbeidet med å etablere samstyringsmodeller med staten med reell innflytelse, konsensusbaserte beslutningsprosesser og klarere ansvarlinjer.
3. forankre og tydeliggjøre prinsippene for kostnadsfordeling mellom stat og kommune slik dette ligger til grunn i det sentrale styringsdokumentet, og hvordan dette økonomisk vil treffe deltagende kommuner over tid.
4. avklare rammebetingelser og tidspunkter for realisering av "Selskapet Akson journal" med stegvis tilnærming til eierskap.

Det er ikke forventet at alle som signerer intensjonserklæringen vil delta aktivt i arbeidet i 2020. KS vil koordinere forankringsprosesser og innspillrunder som setter kommunene i stand til å gi tilbakemeldinger på arbeidet underveis og å ta endelig stilling til en eventuell forpliktelse eller opsjon.

Vurdering:

Det er frivillig for Øyer kommune å delta i Akson-tiltaket. Kommunen, fastleger og andre private med avtale står derfor fritt til å benytte egne journalløsninger, men det påhviler fortsatt den enkelte virksomhet å utvikle sine journalsystemer i tråd med nasjonale krav, føringer og standarder. Helse- og omsorgsdepartementet har fremmet en ny lov for

Stortinget (Prop. 65L Lov om e-helse) vil trolig bli behandlet før sommeren. Loven regulerer kommunenes plikt til å ta i bruk standarder, nasjonale e-helseløsninger og betale for dem. Dersom loven vedtas vil den innebære at alle helsevirksomheter vil ha plikt til å sørge for at egne journalløsninger til enhver tid anskaffes, utvikles og forvaltes opp mot standardiserte myndighetskrav og nasjonale fellesløsninger og ta disse i bruk i tjenesten.

En felles kommunal journal vil legge til rette for felles dialog og oppfølging av leverandører samt en koordinert implementering av ny funksjonalitet og robuste sikkerhetstiltak. Deltakelse i fellesvirksomheten Akson journal vil gjøre det mulig å dele kompetanse og avlaste deltagende kommuner i arbeidet med felles løsninger. Med helhetstenkning og samarbeid på tvers er det mulig å tilrettelegge for en aldrende befolkning og frigjøre flere ressurser til pleie og omsorg. Akson kan gi samarbeidsarenaer mellom kommune og stat, og også mellom ulike etater i kommunal sektor som jobber sammen om innbyggernes behov. Det kan gi mulighet for å skape mer teknologisk like utgangspunkt i kommunene, og sikre helhetlige nasjonale løsninger på oppdatert og fremtidsrettet infrastruktur.

Kommunedirektøren anser prosjektet med en felles journal for kommunale helse- og omsorgstjenester, og løsninger for bedre digital samhandling mellom alle virksomheter som yter helsetjenester å være viktig for å stå bedre rustet i framtiden. Målet skal være å legge bedre til rette for at innbyggerne blir ivaretatt på riktig måte i møte med helse- og omsorgstjenestene.

Kommunedirektøren ber kommunestyret stille seg bak intensjonserklæringen, slik at Øyer kommune kan delta i den videre framdriften i prosjektet.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Øyer kommune støtter videre arbeid med tiltaket Akson, og signerer intensjonserklæringen .
2. Det legges fram ny sak for kommunestyret før inngåelse av forpliktelsesavtale.

Ådne Bakke
Kommunedirektør

Frode Fossbakken